

До
Членовете на научното жури
съгласно заповед на Ректора на СУ
„Св. Климент Охридски“
№ РД 38-190/24.03.2017 г.

Рецензия

от проф. д-р Валентина Попова

относно труда, представен от Ивайло Костов – асистент по Граждански процес в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“, зачислен като докторант на самостоятелна подготовка към катедрата по гражданскоправни науки на ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“ на тема: „Преклузията за възражения на ответника в общия исков процес“, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Уважаеми членове на научното жури,

I. Ивайло Кръстев Костов е завършил специалност „Право“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 2002 г. В периода 2002-2006 г. работи като юрисконсулт, а от 2007 г. е действащ адвокат в Софийската адвокатска колегия. Сътрудник във Фондация „Български адвокати за правата на човека“ между 2001 г. и 2007 г. Води обучения и семинари в ЦОА „Кръстю Цончев“ от 2015 г. От 2010 г. е „асистент“ в Катедра „Гражданскоправни науки“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ и оттогава води семинарни занятия по Граждански процес.

Ивайло Костов е зачислен за докторант на самостоятелна подготовка със заповед № РД-20-963/27.06.2016 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ с научен ръководител проф. д-р. Анелия Мингова. Докторантът е положил изпити по „Граждански процес“, „Гражданско изпълнително производство“ с отличен успех и е изпълнил задачите, предвидени в учебния му план. Отчислен е с право на защита със Заповед № РД-20-561/ 24.03.2017 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“

Докторантът има две публикации във връзка с дисертацията: Някои въпроси във връзка с изменението на основанието на иска и

равенството на страните в общия исков процес. – Търговско право, **2016**, № 4, 17-24; Функции на отговора на исковата молба в общия исков процес. – Юридически свят, **2017**, № 1 (под печат).

II. Темата е актуална и има както теоретично, така и практическо значение, в това число и за подобряване на законодателството.

Авторът умело е използвал историческия и сравнителноправния подход, правнодогматичния метод и критическия анализ. Изследвана е и съдебна практика. Там, където авторът не споделя разрешението, дадени в съответното съдебно решение, обосновава своето разбиране; критиката е коректна, а по отношение на тълкувателните решения /напр. ТР № 5/ 14.11.2012 г. по тълк. д. № 5/2012 г. на ОСГТК на ВКС по отношение на чл. 193 и чл. 124, ал. 4 ГПК/ изрично е посочил, че макар и да не споделя разбирането на ВКС, ТР е задължително за съдилищата и в практиката то няма как да не се приложи. Авторът е търсил и е намерил приложимостта на научните си идеи и изводи в практиката, особено относно необходимите изменения на законодателството с оглед на неговото подобряване. Този подход е дал значимост и достойнство на труда.

III. Относно структурата и съдържанието на труда:

Дисертационният труд е в обем от 312 страници, вкл. съдържание и библиографска справка. Библиографската справка обхваща цитираните в труда 144 заглавия, от които 103 заглавия са на български език, а ползваните чуждестранни съчинения са 41. Работата съдържа 529 бележки под линия. Използваната библиография е богата. Чуждите мнения са коректно посочени и обсъдени. Там, където е приел чуждото становище, авторът го е сторил аргументирано и е стъпил върху него. Там където не е приел чуждото мнение, полемиката му е коректна.

Дисертацията е общо взето добре структурирана. Съдържа увод, три глави и заключение. В увода точно и ясно са определени целта, предмета и задачите на изследването. В първата глава е направен исторически и сравнителноправен преглед на правната уредба на материята. Във втората глава е разгледано понятието за преклузия, понятието за възражение от гледна точка на момента на неговото преклудирание, както и преклузията за възражения на ответника в светлината на принципите на гражданския процес. В третата глава са разгледани последиците на преклузията в отделните фази и стадии на общия исков процес съобразно действащата процесуална уредба. В заключението са обобщени основните изводи от изложението и са очертани основните предложения за промяна на ГПК.

1. Глава първа: Съдържа исторически и сравнителноправен преглед на преклузията на възраженията на ответника.

Заслужава да бъде споделен класическият подход на автора - в първата глава се съдържа исторически и сравнително-правен анализ на ограниченията на преклузиите на възраженията на ответника. Внимателно са анализирани колебанията на българския законодател в различните периоди на развитието на ЗГС и ГПК. Чуждите законодателни решения са разгледани също в тяхното развитие. Добро впечатление прави, че е обърнато внимание и на измененията им в последните години. От важно значение за изясняване на проблемите във връзка с установените ранни преклузии е разглеждането им в исторически и сравнителноправен аспект във връзка с установените, респ. неустановените в съответното законодателство норми за задължителна адвокатска защита.

Смятам, че направеният в глава исторически и сравнителноправен анализ е принос в процесуалната наука, който би могъл да послужи при бъдещи изменения на ГПК.

2. Относителният дял на тази глава обаче е голям – повече от една трета от труда. Очаквах по-голямата част от изследването да е в Глава Трета, която е посветена на преклузията за възражения на ответника в отделните фази и стадии на общия исков процес в ГПК от 2007 г.

Освен това понятието за преклузия е дадено в Глава Втора. Може би трябва да се изнесе напред, тъй като първо е направен исторически и сравнителноправен преглед на преклузията, за която не е дадена дефиниция. Освен това Глава Втора е озаглавена „Преклузията за възраженията на ответника и принципите на гражданския процес”. Обаче в нея се съдържа и понятието за преклузия в гражданския процес. При този подход има известно несъответствие между заглавието на главата и нейното съдържание.

Може би е добре понятието за преклузия и понятието за възражение да бъдат обособени в една глава преди Глава Втора.

3. Глава втора. Преклузията за възраженията на ответника и принципите на гражданския процес

В т. 2.1.1. е анализирано и изяснено понятието за преклузия в гражданския процес, относимо и към видовете възражения, които могат да бъдат неин предмет.

Изследването е задълбочено. Анализирани са и са съпоставени последиците от неупражняване на процесуални права на страните и процесуални техни задължения /напр. задължението по чл. 3 ГПК/. Коректно са обсъдени становищата в нашата и чуждата литература.

Обоснована е и следва да бъде подкрепена тезата на автора, че процесуалното задължение на страните е за добросъвестно водене на процеса, съотв. добросъвестно упражняване на правата, но страната няма задължение да извършване процесуалните действия, за които има призната правна възможност.

Дефиницията на преклузията, която извежда авторът, според която *„преклузията е процесуална последица от неизвинителното бездействие или недопустимото действие на страната, която се отнася до неупражняването в срок на процесуалните възможности (права) на страните, които не влияят на развитието на производството, и която се изразява в погасяването на правото на страната да извърши пропуснатото процесуално действие във висящия процес“* е обоснована. Според мен обаче става дума не за погасяване, а за преклудирание на процесуални права.

Отчетена е спецификата, когато процесуалното действие е изобщо недопустимо и действията, които са извършени ненадлежно и не са поправени след дадените от съда указания. Изводът е, че става дума за погасяване /според мен преклудирание/ на правото на страната да извърши пропуснатото процесуално действие във висящия процес. Имам съмнение обаче относно това, че съществуват процесуални действия, които не влияят на развитието на производството. Според мен всяко процесуално действие влияе с процесуалните последици, които законодателят свързва с него. По тази причина, чрез преклузиите законодателят осигурява развитието на процеса въпреки процесуалното бездействие на страната.

Теоретичен принос с практическо значение относно подобряването на законодателните решения е концепцията на автора, че отправната точка при цялостното теоретично осмисляне на темата трябва да бъде постигането на съответствие и баланс с принципите на гражданския процес.

4. Заслужава внимание изследването на преклузията на процесуални права и преклудиращото действие на СПН в т. 2.1.2.

Изследвано е сходството и разликата между двете понятия. Коректно са използвани и цитирани литературните източници.

Неприемлив е според мен изводът на автора, че разглежданите от него преклузии имат единствено вътрешно процесуално действие. Според мен тези преклузии настъпват преди СПН, но след като влезе в сила решението, тези преклузии се всмукват от преклудиращото действие на СПН и поради това не се ограничават само вътре в процеса.

Не бих могла да споделя изводите на дисертанта, че възраженията за нищожност и унищожаемост на сделката не се

преклюдират от СПН. Вярно е, че в т. 18 на ТР 1/2000 на ОСГК на ВКС и в теорията е утвърдено разбирането, че мотивите на съдебното решение не се ползват със СПН. Видно е от чл. 298, ал. 1 ГПК, че установеното с решението право никога не е откъснато от основанието. Посочените две възражения са тясно свързани с основанието. Правото се установява с основанието му, а не откъснато от него. Преклюдиращото действие на СПН по отношение на непредявените от ответника възражения обхваща всички непредявени от него възражения. Няма разлика между възражението за изпълнение на задължението, давността, възражението че договорът е развален и посочените по горе възражения.

Дисертантът цитира и се позовава на италианска и германска литература в изводите си, че преклузията по чл. 133, 147, 260, 266 ГПК във връзка с възраженията за унищожаемост и нищожност има само вътрешнопроцесуално значение само във висиящия процес. При внимателното четене на дисертацията се оставя с впечатлението, че тази преклузия има само вътрешнопроцесуален ефект, но не пречи тези възражения да бъдат предявени от ответника по време на висящ процес със самостоятелен иск по друго дело. Според мен обаче такъв иск е недопустим и той ще се сблъска със забраната по чл. 126 ГПК. Правото на правосъдна защита срещу предявения иск ответникът упражнява чрез възраженията си. Цитираната италианска и германска литература е във връзка с по-различни от нашето законодателно решение регламентации относно третирането на преклузиите на възраженията и висиящия процес. В българското законодателно решение третирането на висиящия процес, видно от чл. 126 ГПК се е запазило, но преклузиите са изнесени много напред, видно от чл. 133, 147, 260, 266 ГПК.

За останалите възражения авторът правилно и законосъобразно е обосновал изводът, че преклузията по чл. 133, 147, 260, 266 ГПК има вътрешнопроцесуален ефект, докато делото е висящо, а след влизане в сила на решението тя се замества от преклюдиращото действие на СПН. В тази връзка той е отчел достиженията в процесуалната наука. Според мен след като решението влезе в сила, тази преклузия се всмуква и отразява в преклюдиращото действие на СПН.

Споделям критиката на т.1 на ТР на ОСГК на ВКС № 5/2012 г. за чл. 193 и чл. 124, ал. 4 ГПК. Обаче оспорването на истинността на документа не е възражение. То е отделно действие както по стария, така и по новия ГПК. Тази критиката заслужава да бъде напълно споделена, но поради изричната норма на чл. 303, ал. 1, т. 2 ГПК, която предвижда изрично правото на отмяна на решението в тези случаи, което е неотменимо свързано с иска по чл. 124, ал. 4 ГПК. Такава норма няма за възраженията. За тях се отнася чл. 303, ал. 1, т. 1 ГПК. Според мен, чл. 303, ал. 1, т. 1 ГПК е показателен за преклузията по отношение

на възраженията, в това число и тези за нищожност или унищожаемост на сделката.

Смятам, че критиката по отношение на възприетото в това тълкувателно решение е принос на автора. Много пъти сме коментирали това тълкувателно решение, но доколкото ми е известно не е писано по този въпрос. Като че ли се примирихме с това, че цитираното тълкувателно решение е задължително за съдилищата.

5. В т. 2.2 е разгледано понятието за възражение от гледна точка на погасяването на правото на възражение във висиящия процес.

Използваният от дисертанта термин „погасяване на правото на възражение във висиящия процес“ не е точен. Според мен, става дума за преклудирание на процесуални права.

Авторът приема разработените в процесуалната ни наука понятия за защита на ответника срещу иска и различните процесуални средства на тази защита – процесуална и по същество. Разгледани са процесуалните възражения, наречени отводи, защитата по същество – оспорване, възражение, правен довод. Обоснован е изводът относно диаметрално противоположния подход на законодателя по отношение на възраженията

Обоснован е изводът на автора за липсата на преклузия за оспорването и правните доводи.

Авторът е дал определение на понятието „възражение“ по смисъла на чл. 131, ал. 1, т. 5 ГПК и чл. 133 ГПК. Становището на автора: *„Понятието „възражение“ по смисъла на чл. 131, ал. 1, т. 5 ГПК и чл. 133 ГПК обхваща всички възражения по същество на ответника, освен възраженията, които са свързани с прилагането на императивна правна норма в защита на обществения интерес, за която съдът следи служебно, или за които съдебната практика приема, че моментът, до който могат да бъдат направени от ответника, е по-късен от изтичането на срока за отговор на исковата молба.“* в общи линии е съобразено с утвърденото в теорията становище.

Що се отнася до прилагането на императивната правна норма, за мен това е правен довод, а не възражение. За мен правните доводи са различни от възраженията.

Вярно е, че авторът е цитирал решение на ВКС № 202/27.02.2015 г. по т.д. № 4123/2013 на II ТО, в което изрично се посочва, че за нищожността поради противоречие със закона съдът не следи служебно и преклузията настъпва с изтичането на срока за отговор на ИМ. Нищожността по чл. 26 ЗЗД във връзка с противоречие на закона е налице обаче, когато сделката противоречи на императивна материалноправна норма. Затова, според мен, е приложима т. 1 от ТР

№ 1/2013 на ОСГТК на ВКС относно задължението на съда да отчете императивна правна норма дори и когато страната не се е позовала на нея. Ето защо, според мен не случайно цитираното решение на ВКС по индивидуален казус не е публикувано в правно-информационните системи. Тълкувателното решение е задължително за съдебната практика. Посоченото становище в цитираното ТР според мен е такова именно защото, според мен, в случая се касае за правен довод.

Що се отнася до възраженията по същество, за които съдебната практика приема, че моментът, до който могат да бъдат направени от ответника, е по-късен от изтичането на срока за отговор на исковата молба, по-специално за възражението за прихващане в общия исков процес и приетото от ВКС, че чл. 371 ГПК е приложим и за общия исков процес, очаквах от автора да направи по-задълбочено изследване на въпроса и по-категорично да определи становището си по този въпрос. Още повече, че становището на ВКС е крайно неприемливо. Вярно е, че авторът е посочил становищата в литературата, но липсва неговата собствена аргументация по този въпрос.

6. т. 2.3 Последниците от настъпилата преклузия за възражения на ответника в светлината на принципите на гражданския процес.

Научен принос има в т. 2.3.1 „Съответствие на чл. 133 с Конституцията“. Внимателно е анализирано е цялото конституционно дело №4/2009 г., в т.ч. и становищата на МС, Министъра на правосъдието, Съюза на съдиите, ВКС и Висшия адвокатски съвет; КР № 4/16.06.2009 г, както и особените мнения на к.с. В. Гоцев, Р. Янков и Бл. Пунев.

Изложени са обосновани аргументи на автора. Споделен е изводът, че чл. 133 ГПК сам по себе си не противоречи на чл. 121, ал. 2 К. Обоснована е тезата на автора обаче, че проверката на чл. 133 ГПК не следва да се разглежда изолирано от нормите, които изграждат гръбнака на попълване на делото в инстанциите по същество, а трябва да се имат предвид всички законови норми, които имат връзка с чл. 133 ГПК.

Направен е обоснован извод за формалността на указанието, което се дава чрез възпроизвеждане на текста на чл. 133, както и нормите на чл. 143, 145 и чл. 146, 260, т. 5, 266, ал. 1 ГПК. На базата на тълкуването на посочените разпоредби в тяхната взаимовръзка, е направен изводът, че преклузията по чл. 133 ГПК настъпва на етап от производството, в който съдът не е упражнявал каквито и да било правомощия във връзка с изясняването на делото от фактическа страна. Чрез тази разпоредба се прегражда възможността за ответника да попълни делото с относими за решаването му факти, посочването на които би довело до съдебно решение, което би било противоположно като извод на съда от извода, който той би направил, без да съобрази

тези факти. По този начин се обосновава изводът за противоконституционност на разпоредбата.

7. т. 2.3.2. Заслужава внимание изследването на преклузията и принципа на дирене на истината – чл. 121, ал. 2 К и чл. 10 ГПК, във връзка и с активното участие на съда. Обоснован е изводът за несъгласуваност на чл. 133 ГПК и механизма на преклузиите в първоинстанционното производство с принципа за дирене на истината.

8. В т. 2.3.3 са разгледани проблемите във връзка с преклузиите и принципа за сътрудничество между съда и страните. Приносен елемент има в изводите на автора, че въпросите и указанията на съда във връзка с изясняването на фактическата страна на спора, които се правят в първото заседание по делото, са в доста късен момент. Според мен обаче, по подходящото решение е да се предвиди задължително изготвяне на доклад в закритото заседание за подготовка на делото, който заедно с писмени указания на съда да бъде изпратен на страните. Впрочем, в добрата съдебна практика не малко от съдиите практикуват по този начин, за да избегнат протакането на процеса.

Според мен е неточно използването на термина справедливо съдебно решение. При изискването за справедливост съдът прави преценка за справедливост. Според мен верният термин е правилно съдебно решение.

9. т. 2.3.4. Приносен момент има в изследването на въпросите за преклузията за възражения на ответника и принципа на равенство на страните.

И аз споделям разбирането на автора, че системата на преклузии се разминава с изискването за равенство на страните в процеса. На ищеца се дават указания по чл. 129 ГПК, възможност за допълване на исковата молба в първото съдебно заседание, както и указанията по чл. 146 ГПК за доказателствената тежест и необходимостта за представяне на доказателства. За ответника преклузията по чл. 133 ГПК е много ранна. Предварителното указание за съдържанието на отговора и според мен е формално. Ето защо, и според мен указанията по чл. 146 ГПК за ответника „увисват във въздуха“.

Споделям, че ранната преклузия може да бъде само при съчетаване със задължителна адвокатска защита. Липсата на задължителна адвокатска защита е израз на популизма на законодателя.

Обоснован е изводът, че ако има изменение на основанието на иска, преклузията на защитата срещу първоначалното основание на иска не се отнася до измененото основание преклузии не настъпват. Не споделям разбирането на автора обаче, че при увеличение на размера

на иска ответникът може да прави други възражения /които вече са преклудирани/, освен тези, които се отнасят до размера на предявения иск.

Авторът следва тезата си, че преклузиите в процеса имат вътрешно процесуално действие и в хипотезата на ЧИ. Тезата му е, че когато ЧИ е уважен СПН по отхвърления частичен иск се обхваща само предявения с него обем на правото, което прави допустим следващия процес за останалата част. Неприемлива е обаче тезата, че ищецът отново трябва /”длъжен” е терминът който авторът използва/ да докаже основанието на иска, съответно, че ответникът може в този процес да предяви и преклудирани в първия процес по ЧИ възражения, напр. за нищожност на договора, за унищожаемост. Според мен обстоятелството, че СПН в случая обхваща правото в предявения и уважен размер, не отменя обстоятелството, че правото е неотделимо свързано с основанието. Според мен възраженията в случая могат да се отнасят само до размера. Става дума само за едно право. Аргумент за това е и чл. 298, ал. 1 ГПК, където основанието, изрично е посочено като индивидуализиращо правото, което съотв. и на чл. 127 ГПК. Не основанието само по себе си, а като правопораждащо правото. Впрочем, практически това е и една от причините да се предявява ЧИ.

Изследването на автора по този въпрос е актуално във връзка с висящо тълкувателно дело, което има за предмет някои въпроси във връзка с частичните искове, които се разглеждат нееднозначно в доктрината и в съдебната практика.

10. т. 2.3.5. Принос има в изследването на чл. 133 във вр. с чл. 6 от ЕКПЧ и чл. 47 от Хартата на основните права на ЕС. И да я нямаше разпоредбата на чл. 13 ГПК, нормите на конвенцията и хартата са пряко приложими в процеса. Изследвана е и практиката на Съда в Страсбург, съгласно която чл. 6 от Конвенцията може да налага само такава бързина, която съответства на правилното правораздаване. Принос има в концепцията, че концентрационното начало и ранните преклузии трябва да са добре съотнесени с доклада по делото, така че участието на съда чрез поставяне на въпроси и отговори и указанията да не са формални.

11. Глава трета. Преклузията за възражения на ответника в отделните фази и стадии на производството.

Според мен третата глава би било добре да се разшири и задълбочи. Това е разработката с практическо приложение. Обаче част от проблемите са разгледани във втората глава при съотношение с принципите на гражданския процес.

12. т. 3.1.1. Функции на отговора на исковата молба като част от предварителната подготовка на делото. Добре са дадени функциите на отговора на исковата молба: процесуално действие на ответника за защита срещу иска; възможност съдът да се запознае с неговата теза във фазата на писмената подготовка на делото; възможността на ищеца да се запознае със защитата на ответника.

13. т. 3.1.2. Последници от неупражняването в срок на правото на отговор на исковата молба.

По отношение на възраженията, които са свързани с приложението на императивна материалноправна норма, има известно повторение с изложението по Глава Втора в параграфа относно понятието за възражение. Авторът е последователен в изводите си, че в случая се касае за възражение, а не за правен довод. Както посочих в рецензията си относно глава втора става дума, според мен, за правен довод, а не за възражение. И ми се струва че по тази причина то не се преклудира.

Обоснован е изводът, подкрепен и със съдебна практика и становища на други автори, че неподването на отговор не се приравнява с признание на иска или признание на фактите. Не се преклудира правото му да оспорва иска, като ми се струва, че в тази част дисертационният труд би могъл да бъде допълнен с очертаването на начините на оспорване.

Споделям критичното становище на автора по отношение на ТР № 5/14.11.2012 г. по т.д. № 5/2012 по отношение на оспорването на документа. То противоречи на чл. 303, ал. 1, т. 2 ГПК. Оспорването на документа е според мен процесуално действие, различно от възражението. Цитираното ТР според мен няма отношение към преклудията на възраженията. И в тази част забелязвам известно повторение с изложението в глава втора.

Интересна е тезата на автора за въвеждане на различна процедура за разглеждането на първоинстанционните дела от РС и ОС, макар че аз не я споделям. Заслужава вниманието на законодателя обаче обосновката на автора за необходимостта от задължителна адвокатска защита.

14. 3.1.3.2 Съществуват ли процесуални механизми за преодоляване на неизвинителното бездействие на ответника?

Авторът обосновава тезата си, че непредявяването на възражение /отвод/ за арбитражно споразумение и възражение за липса на местна подсъдност и тяхното преклудирание не засяга правото на защита на ответника. Вярно е, че той би могъл да се защити във висящия процес, тъй като се касае за т.нар процесуални възражения, отнасящи се до

относителни процесуални предпоставки, за които съдът не следи служебно. За него обаче се преклудира възможността да упражни правото си на защита пред компетентния съд според правилата на местната подсъдност, съотв. пред арбитража, за който има арбитражна клауза. Ето защо, според мен, няма механизъм за преодоляване на последиците от процесуалното бездействие на ответника в тези случаи.

Обоснована е тезата на автора, че за възраженията свързани с прилагането на императивна правна норма преклузията не настъпва. Както вече посочих, тук става дума за правен довод, а не за възражение. Впрочем, и тук според мен, има известно повторение с изложеното от автора в глава втора от дисертацията. И в този случай не става дума за механизъм за преодоляване на последиците от неизвинителното бездействие, тъй като те не са настъпили.

15. Интересно е изследването на двете групи възражения по същество:

В първата група попадат възраженията за прихващането, възраженията, с което се упражнява право на задържане възраженията за изпълнен договор. Преклудира се правото да се предяви възраженията, но не се преклудира правото да се предяви с иск на срещното вземане на ответника.

Във втората група са включени възраженията, при които настъпилата преклузия във висящия процес ограничава правото на ответника да търси защита в друг процес след влизането в сила на съдебното решение.

Обоснован е изводът на автора и е в съзвучие с утвърденото в теорията и практиката разбиране, че непредявените възражения, с които се твърдят факти, се преклудират.

Авторът застъпва тезата, че възраженията за унищожаване и за нищожност на договора не се преклудират и правото за унищожаване и нищожност на договора може да бъде предявено в друг процес с отделен иск. Това разбиране трудно би могло да бъде споделено по изложените по-горе в рецензията съображения. И в тази част има известно повторение с изложението в глава втора.

16. Заслужава внимание критиката на р. на ВКС № 259 от 8.06.2012 г. по гр. д. № 63/2012 г., I ГО, според което „в случаите, когато в отговора си ответникът навежда само фактически твърдения за владение на имот, но не противопоставя изрични възражения за придобиване на имота по давност, не може да се приеме, че има твърдение което трябва да бъде конкретизирано по смисъла на чл. 145, ал. 2 ГПК и след изтичане на срока по чл. 133 ГПК” (т. 3.2.1). В случая ответникът е посочил всички релевантни за придобивната давност

факти, но не е формулирал изрично възражение за придобивна давност. Според мен, съдът би трябвало да има по отношение на отговора същите правомощия като по отношение на исковата молба. Да даде на ответника указание за уточняване на отговора.

17. Авторът цитира решение р. на ВКС № 526 от 3.02.2012 г. по гр. д. № 681/2010 г., IV ГО, според което „за двете страни, правно релевантните новонастъпили факти са събития, които не зависят от волята на страната, която черпи права от осъществяването им” /т. 3.2.2/. Не виждам становище на автора по приетото от ВКС в това решение, което аз не споделям. В случаите, в които има плащане, прихващане, даване вместо изпълнение, тези факти са новонастъпили по волята на страните. Волята на страните за приложението на чл. 147 ГПК е ирелевантна.

18. т. 3.3. Предложение за изменение на уредбата в първа инстанция

Авторът задълбочено е изследвал възможните варианти за изменение по отношение на момента, към който се преклутира правото на възражение.

Предложението, което се обосновава, е моментът на преклузията за възражения да бъде съобразен с доклада по делото. Този вариант изглежда най-приемлив. Обаче според мен докладът и указанията за уточняване на твърденията на ответника и уточняване на възраженията, както е например в случая с решението за придобивната давност, е добре да се предвидят като задължителни в закритото заседание за подготовка на делото.

19. В заключението са изведени по-важните изводи от изследването, както и някои предложения някои предложения *de lege ferenda*. Бих препоръчала на автора в заключението да бъдат изведени всички направени предложения за промяна на правната уредба, които се съдържат в дисертационния труд.

IV. Научните приноси на автора съм изложила подробно в настоящата рецензия.

Направените критични бележки не намаляват достойнствата на дисертационния труд, неговата теоретична и практическа значимост.

Авторефератът и очертаването на приносите в него са коректно съставени.

V. Заключение

В заключение смятам, че представената дисертация „Преклузията за възражения на ответника в общия исков процес“ отговаря на изискванията на чл.6, ал.3 от ЗРАСРБ, чл.27, ал.1 от ППЗРАСРБ и чл.66, ал.1 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски“.

Налице е цялостно монографично изследване, което може да бъде защитено като дисертация за получаване на образователната и научна степен „доктор по право”. Трудът съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в науката с практическо значение. Той разкрива задълбочени теоретични знания на автора по специалността, както и способност за самостоятелни научни изследвания.

Въз основа на изложеното убедено предлагам на научното жури да присъди на докторанта Ивайло Кръстев Костов образователната и научна степен „доктор” по научната специалност граждански процес, научно направление 3.6 - „право”.

08.04.2017 г.

София

проф. д-р Валентина Попова